

Shrnutí hlavních poznatků

Základní charakteristika správních obvodů obcí s rozšířenou působností

- Správní obvod Aš je svou rozlohou nejmenším a počtem obyvatel druhým nejmenším správním obvodem v Karlovarském kraji.
- Příhraniční správní obvod Cheb, sousedící s Německem, je druhým největším správním obvodem s třetí největší hustotou osídlení v kraji.
- Správní obvod Karlovy Vary je největším správním obvodem kraje, jak rozlohou, tak počtem obyvatel a zároveň druhým největším správním obvodem v rámci celého Česka. Je znám svým rozvinutým lázeňstvím a vyhledávaným turistickým cílem.
- Správní obvod Kraslice je druhým nejmenším správním obvodem kraje s nejnižším počtem obyvatel a současně se vyznačuje nejnižší hustotou zalidnění.
- Správní obvod Mariánské Lázně je druhým nejméně obydleným správním obvodem v kraji. Stejně jako v karlovarském správním obvodu, tak i zde silně rozvinuta oblast lázeňství a cestovního ruchu.
- Území správního obvodu Ostrov je specifické svým rozložením převážně v horském terénu. Zároveň sousedí s Německem.
- Specifikem sokolovského správního obvodu je vysoká koncentrace průmyslu, ale také rozmanitá příroda Krušných hor a Slavkovského lesa.

Porovnání správních obvodů obcí s rozšířenou působností v Karlovarském kraji

- Na území Karlovarského kraje se nachází 7 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Rozhodující podíl na rozloze kraje zaujímá SO ORP Karlovy Vary, naopak nejmenší podíl patří SO ORP Aš. Ačkoliv na území SO ORP Karlovy Vary žije nejvíce obyvatel z regionu (88 253 osob), patří tento správní obvod k územím s nižší hustotou zalidnění. Nejvyšší počet obyvatel na km² žije v SO ORP Sokolov a Aš, naopak dlouhodobě je v průměru nejméně osídlen SO ORP Kraslice a Mariánské Lázně, na jejichž území žije pouze 48; resp. 63 osob na 1 km² osídlené plochy. Prvenství z hlediska počtu měst zaujímá v rámci kraje SO ORP Karlovy Vary a Sokolov (9 měst), co do počtu obcí je největším SO ORP Karlovy Vary (41 obcí), naopak nejméně obcí se nachází na území SO ORP Aš (5 obcí). Z pohledu struktury půdního fondu zaujímá největší podíl zemědělské půdy SO ORP Cheb a Mariánské Lázně, v případě SO ORP Cheb jde také o nejvyšší podíl půdy orné. V obcích do 1 tis. a od 5 tis. obyvatel výše je nejvíce osob koncentrováno v SO ORP Karlovy Vary, naopak nejméně osob žije v obcích SO ORP Aš, které spadají do kategorie méně než 1 tis. obyvatel. Za zmínku stojí také skutečnost, že za uplynulých 20 let se počet obyvatel v obcích do 2 tis. osob navýšil v tomto příhraničním správním obvodu téměř dvojnásobně.
- Největším správním obvodem je, s ohledem na počet obyvatel i rozlohu, SO ORP Karlovy Vary, kde žije téměř třetina obyvatel regionu. Naopak nejméně obyvatel žije na území SO ORP Kraslice, kde se nachází méně než 5 procent obyvatel regionu. Ze správních obvodů Karlovarského kraje eviduje nejstarší obyvatelstvo SO ORP Mariánské Lázně, kde na 168,1 seniora připadá 100 dětí. Naopak věkově nejmladší obyvatelstvo žije na území SO ORP Aš (135,3). Nejvyšší podíl dětí ve věku 14 let a mladších žije v SO ORP Sokolov (14,8 %), naopak poměrově nejméně dětí této věkové kategorie je evidováno shodně v SO ORP Ostrov a Mariánské Lázně (13,8 %). Správním obvodem s nejvyšším podílem osob v produktivním věku, na celkovém počtu obyvatel správního obvodu, je SO ORP Cheb, naopak nejméně jich eviduje SO ORP Kraslice. Z celkového počtu seniorů našeho kraje se nejvyšší podíl nachází v SO ORP Mariánské Lázně, naopak nejnižší hodnotu, méně než pětinu, zaznamenal na svém území SO ORP Aš. Počet obyvatel našeho kraje dlouhodobě klesá, nejvyšší hodnotu relativního přirozeného úbytku vykázal v roce 2024 SO ORP Kraslice, Mariánské Lázně a Ostrov (shodně -7,3). Nejlepší možné bilance dosáhl SO ORP Cheb, kde hodnota relativního přirozeného úbytku činila -3,7. Nejvyšší podíl osob bez vzdělání nebo se základním vzděláním včetně nedokončeného žije v SO ORP Aš (21,6 %), naopak nejvyšší procento absolventů vysokých škol žije v SO ORP Karlovy Vary (12,6 %). Z pohledu státního občanství obyvatel a meziorpového srovnání vyniká zejména příhraniční SO ORP Cheb a Aš, které evidují nejvyšší podíly obyvatel s cizím státním občanstvím (7,8 %; resp. 7,7 %).

- V Karlovarském kraji bylo během cenzu sečteno celkem 135,4 tis. hospodařících domácností. Nejvyšší podíl rodinných domácností byl zaznamenán v SO ORP Sokolov. Z dat o neúplných rodinách vyplývá, že poměrově nejvíce těchto rodin, resp. každá pátá, se nachází na území SO ORP Aš. V témže správním obvodu je také nejvyšší podíl domácností nerodinných.
- Z dat trhu práce vyplývá, že nejvyšší podíl zaměstnaných na pracovní síle eviduje SO ORP Aš (93,7 % zaměstnaných), naopak podíl pracujících seniorů je, z celkového počtu zaměstnaných v tomto SO ORP, nejnižší. Nejvyšší procento nezaměstnaných na pracovní síle zaznamenal SO ORP Kraslice, naopak nejnižší hodnota dle cenzu patří příhraničnímu SO ORP Aš. Nejvyšší míra ekonomické aktivity u mužů byla zjištěna v SO ORP Karlovy Vary (69,7), zatímco u žen byla zaznamenána shodně nejvyšší v SO ORP Cheb a Ostrov (56,6). Nejnižší hodnoty tohoto ukazatele bez ohledu na pohlaví jsou evidovány v SO ORP Kraslice. Nejvíce osob našeho kraje je zaměstnáno ve službách. V SO ORP Mariánské Lázně pracují v tomto odvětví více než dvě třetiny obyvatel (68,3 %), zatímco nejméně zaměstnaných působí v sektoru služeb v SO ORP Kraslice (46,4 %). Dalším významným odvětvím našeho regionu je průmysl, který zaměstnává nejvyšší procento obyvatel správního obvodu Aš. Nejvyšší podíl osob dojížděl do zaměstnání v rámci své obce v SO ORP Cheb a do jiné obce v rámci svého okresu vyjížděla za prací více než polovina zaměstnaných v SO ORP Ostrov. Nejvyšší podíl osob dojíždějících za prací do zahraniční pochází z příhraničního SO ORP Aš (30,4 %), zatímco nejnižší podíl těchto „pendlerů“ uvádí SO ORP Karlovy Vary (6,1 %). Procentně nejvyšší podíl žáků a studentů vyjíždějících za vzděláváním do škol v rámci své obce, více než dvě třetiny, zaznamenal opět příhraniční SO ORP Aš. V rámci meziobvodového srovnání dosáhl v roce 2024 nejvyšší hodnoty podílu nezaměstnaných osob SO ORP Kraslice (6,67 %), naopak nejnižší nezaměstnanost byla zaznamenána na území SO ORP Cheb (2,79 %). Nejvyšší počet zájemců o práci se ucházel o 1 volné pracovní místo v evidenci ÚP v SO ORP Kraslice (6,4 uchazeče), naopak nejnižší počet uchazečů připadal na 1 volné místo v evidenci ÚP v SO ORP Cheb (0,5 uchazeče).
- Nejvyšší počet ekonomických subjektů na 1 000 obyvatel vykazují v rámci Karlovarského kraje SO ORP Karlovy Vary a Mariánské Lázně. Mariánskolázeňský správní obvod je současně správním obvodem s nejvyšším podílem ekonomických subjektů podnikajících v oblasti ubytování a stravování, což souvisí s významnou dlouholetou tradicí lázeňství a cestovního ruchu v této oblasti. Polovina hostů hromadných ubytovacích zařízení kraje navštívila ubytovací zařízení v obcích správního obvodu Karlovy Vary a další čtvrtina se ubytovala v obcích SO ORP Mariánské Lázně. Výdaje obecních rozpočtů v posledních třech letech kontinuálně narůstaly ve všech správních obvodech kraje s výjimkou SO ORP Cheb, kde je patrná jejich stagnace. Nejvyšší jejich nárůst byl zaznamenán v SO ORP Mariánské Lázně.
- Domovní fond kraje doznal mezi dvěma posledními sčítáními nárůst. Mezi všemi správními obvody kraje se nejdynamičtěji zvyšoval počet obydlených domů v SO ORP Cheb následovaný SO ORP Karlovy Vary. Nejvyšší zastoupení rodinných domů vykazují dle výsledků posledního sčítání SO ORP Kraslice a Aš, v těchto dvou správních obvodech se současně nachází nejstarší zástavba a je zde nejvyšší podíl domů postavených do roku 1945. Sokolovský správní obvod se vyznačuje nejvyšším podílem panelových domů a v SO ORP Ostrov je nejvíce dřevěných staveb. Také bytový fond našeho kraje zaznamenal ve sledovaném období nárůst, nejvíce se zvýšil počet bytů v SO ORP Aš. SO ORP Sokolov je správním obvodem s nejvyšším podílem bytů v osobním vlastnictví a zároveň zde žije nejméně obyvatel v bytech ve vlastním domě. Podle velikosti obydlených bytů převládají ve všech správních obvodech našeho kraje byty se třemi nebo čtyřmi obytnými místnostmi. Nejvíce třípokojových bytů je v SO ORP Ostrov (34,1 %) a čtyřpokojových v SO ORP Sokolov a Cheb (29,2 %; resp. 29,0 %).
- Zhruba tři čtvrtiny bytové výstavby v SO ORP Aš a Sokolov v posledních deseti letech se uskutečnilo v rodinných domech, naopak nejnižší, a to třetinový, podíl bytové výstavby v rodinných domech na celkové bytové výstavbě jsme mohli pozorovat v SO ORP Ostrov. Bytové výstavbě v nových bytových domech se ve sledovaném desetiletí dařilo nejvíce v SO ORP Ostrov a Mariánské Lázně. Ašský správní obvod byl jediným správním obvodem kraje, kde v letech 2015–2024 nebyla dokončena výstavba žádného bytu v bytovém domě. Mezi všemi správními obvody kraje vykazují velmi nízkou intenzitu bytové výstavby okolo 1 dokončeného bytu na 1 000 obyvatel daného správního obvodu SO ORP Kraslice, Aš a Sokolov, naopak

nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele můžeme pozorovat v SO ORP Ostrov (3 dokončené byty na 1 000 obyvatel). Obytná plocha 1 dokončeného bytu doznala mezi lety 2015 a 2024 pokles téměř ve všech správních obvodech kraje. Jediným správním obvodem, kde se obytná plocha dokončených bytů zvýšila, je SO ORP Sokolov.

- Na kanalizaci je napojena velká část obcí kraje a ve správních obvodech Aš a Mariánské Lázně jsou kanalizací vybaveny dokonce všechny obce bez výjimky. Většina obcí našeho kraje má také zavedený vodovod, ve většině správních obvodů jsou takto vybaveny všechny obce, jen v SO ORP Karlovy Vary a Mariánské Lázně není vybavení obcí vodovodem stoprocentní. Plynofikovány jsou zhruba dvě třetiny obcí našeho kraje, nejvyšší podíl plynofikovaných obcí je přitom v SO ORP Ostrov a Aš. Karlovarský správní obvod je jediným obvodem kraje, kde není zaveden plyn více než v polovině pod něj spadajících obcí. Nejnižší vybavenost ordinacemi pro dospělé vykazují obce SO ORP Cheb a pro děti obce SO ORP Ostrov. Obce tohoto správního obvodu jsou také nejméně vybaveny gynekologickými ordinacemi. Stomatologické ordinace jsou zase nejméně často zastoupeny v obcích SO ORP Mariánské Lázně. Naopak nejvyšší podíl obcí, kde funguje ordinace praktického lékaře pro dospělé, ale i pro děti a dorost, se nachází v SO ORP Sokolov.
- V průběhu posledních čtyř let proběhly v Česku volby do obecních zastupitelstev, volba prezidenta republiky, volby do Evropského parlamentu, do Zastupitelstev krajů a jako poslední v říjnu roku 2025 volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Nejmenší zájem voličů v Karlovarském kraji vzbudily volby do Evropského parlamentu a volby do zastupitelstev krajů, které se oboje uskutečnily v roce 2024. Naopak nejaktivnější byli voliči při volbách Prezidenta v roce 2023, ale také při posledních volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Z porovnání všech správních obvodů kraje je zřejmé, že nejaktivnější jsou při volbách voliči v obcích SO ORP Ostrov a Karlovy Vary, kde bývá pravidelně největší volební účast. Naopak nejméně voličů projevuje zájem o volby v obcích správních obvodů Aš nebo Sokolov.